

2.1.3 Varustuskindluse tagamine

Euroopa energiapoliitika üks nurgakivi on varustuskindlus – see on süsteemi võime tagada tarbijatele nõuetekohane elektrivarustus. Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu direktiivi 2005/89/EÜ eesmärgiks on tagada:

- elektritootmisvõimsuse piisav tase;
- nõudluse ja pakkumise piisav tasakaal;
- liikmesriikide võrkudevaheliste ühenduste asjakohane tase.

Järgnevalt on toodud varustuskindluse kontseptsiooni põhimõtted:

1. Süsteemi tavatalitus peab olema staatiliselt ja dünaamiliselt stabiilne.
2. Häire korral peavad süsteemi ühtsus ja töövõime säilima.
3. Ühe piirkonna varustuskindluse säilitamisest tähtsam on tagada süsteemi kui terviku varustuskindlus.
4. Häire ajal ja häire tõttu tekkinud olukorras võivad süsteem ja selle osad talitleda tavalisest väiksema töö- ja varustuskindlusega, kui see on vajalik häire lokaliseerimiseks või kõrvaldamiseks või tarbijate elektrivarustuse taastamiseks. Ühe elemendi väljalülitumine on lubatud, kui see ei põhjusta kogu piirkonna tarbijate elektrivarustuse katkestust ega avariitõrjeautomaatika talitlust, kusjuures süsteemihaldur kõrvaldab süsteemihäire sellest teadasaamisest alates 30 minuti jooksul, kui see on tehniliselt võimalik. Kahe elemendi väljalülitumine on lubatud, kui see ei põhjusta süsteemi täielikku kustumist – sellisel juhul on lubatud ühe või mitme piirkonna või kuni 80% ulatuses kogu süsteemi tarbimise väljalülitumine. Enam kui kahe elemendi häire tagajärjel võib kogu süsteem kaotada stabiilsuse ja jaguneda iseseisvateks osadeks ning tekitada seeläbi mõne piirkonna täieliku elektrikatkestuse – selliste häirete kõrvaldamiseks töötab süsteemihaldur välja üksikasjaliku süsteemi terviklikkuse ja varustuskindluse taastamise plaani. Süsteemihaldur paigaldab avariitõrjeautomaatika seadmed, et vältida häirete tagajärjel kogu süsteemi kustumist.
5. Süsteemihaldur koostab tarbimisnõudluse rahuldamiseks vajaliku tootmisvaru hinnangu, lähtudes nõudest, et süsteemi piisavuse varu ei tohi olla väiksem

süsteemi päevasest maksimaalsest tarbimisest (tiputarbimine), millele on lisatud 10% varu elektrivarustuse tagamiseks ootamatute koormuse muutuste ning pikemaajaliste planeerimata tootmiskatkestuste korral.

Kõige olulisem elektrituruseadusega Eleringile kui Eesti süsteemihaldurile pandud ülesanne on varustuskindluse tagamine, mis on ka ettevõtte missiooniks. Hindamaks varustuskindluse olukorda, koostab Elering igal aastal varustuskindluse aruande⁴, milles analüüsib varustuskindluse erinevaid aspekte ning annab hinnangu varustuskindluse olukorrale kuni 15 aastat ette.

Eleringi hinnangul tuleb Eesti elektrilist varustuskindlust vaadelda regionaalses perspektiivis ning seda kohalike tootmisvõimsuste ja ülekandevõimsuste koosmõjus. Praegu on riikidevahelised ühendused ning tootmisvõimsused naabersüsteemides piisavad, et tagada Eesti elektrisüsteemi toimimine ka olukorras, kus tarbimine kasvab kiiremini kui prognoositud või olemasolevad tootmisseadmed suletakse enne prognoositud aega. Eelduseks naabersüsteemide tootmisressursside kasutamisele on toimiv regionaalne elektriturg, mis võimaldab elektrienergia takistamatut liikumist üle riigipiiride.

⁴ Varustuskindluse aruanded on leitavad Eleringi veebilehelt:
<https://elering.ee/toimetised#tab0>